

عکاس کورنی شرق

گزارش «شرق» از محدودیت حقوقی مادران برای حساب بازکردن فرزندانشان

مادران بدون حق

که طی این سال‌ها در مجلس به بحث گذاشته می‌شده، کمتر توجهی به این موضوع شده، با وجود اینکه بسیاری از مسئولان در سال‌های اخیر از جایگاه مادران و زنان صحبت می‌کنند اما همچنان زنان از بسیاری از حقوق قانونی خود محروم هستند.

این در حالی است که با وجود اظهارات معاون زنان رئیس‌جمهور در سال گذشته که درباره اقدامات معاونت برای افتتاح سپرده حساب بانکی توسط مادران اعلام کرده بود: «ما لایحه افتتاح حساب را به کمیسیون مربوطه بردیم و در آن کمیسیون مفصل درباره آن بحث شد. در کمیسیون به این نتیجه رسیدند که لایحه چیز جدیدی را به قانون فعلی در حوزه اختیارات صادر اضافه نمی‌کند. در واقع چیزی که در قانون وجود دارد برای افتتاح حساب توسط مادر برای فرزند کفایت

شرق: «برای تولد یک‌سالگی پسرمر رفتح بانک تا حساب بانکی باز کنم. به من گفتند نمی‌توانی و فقط پدر می‌تواند برای فرزندش حساب باز کند. بیش از اندازه عصبانی شدم. گفتم بین من و پدرش چه تفاوتی وجود دارد؟ اما تأثیری نداشت چون مشکل از قانون بود نه کارمندان بانک...».

بین تمام آموزه‌ها، از مدرسه و تبلیغات سطح شهر تا اظهارات مقامات کشوری، همیشه مادر از جایگاه بالایی برخوردار است اما در عمل مادران نسبت به پدران حقوق کمتری دارند که علت اصلی آن به تعریف ولی در قانون برمی‌گردد.

پدر و جد پدری حقوق مکفی‌تری نسبت به مادر دارند و البته همین منجر به محدودیت‌های حقوقی مادر خواهد شد. یکی از محدودیت‌ها عدم امکان دخل و تصرف مادر در حساب بانکی و امور مالی طفل است. با وجود لوابح مختلف

آنچه باید بدانیم

شرایط افتتاح حساب بانکی برای افراد زیر ۱۸ سال

اگر کمتر از ۱۸ سال دارید یا می‌خواهید برای فردی کمتر از ۱۸ سال، حساب بانکی افتتاح کنید، این مطلب را بخوانید، هم‌اکنون افتتاح حساب برای افراد زیر ۱۸ سال به این شکل است که فرد شخصا با از طریق ولی، قیم یا وصی خود می‌تواند نسبت به افتتاح حساب بانکی اقدام کند. در انواع حساب‌های افتتاح‌شده و بعد از رسیدن به ۱۸ سال تمام، امکان برداشت فقط توسط خود فرد امکان‌پذیر است. موضوعی که سایت رده در این مقاله درمورد آن توضیح داده است.

افتتاح حساب توسط ولی، قیم یا وصی

بر اساس بخش‌نامه بانک مرکزی افتتاح حساب توسط ولی (پدر یا جد پدری) قیم یا وصی (با حکم) به‌عنوان افتتاح‌کننده حساب برای فرد زیر ۱۸ سال و به نام خود فرد امکان‌پذیر است. در این نوع افتتاح حساب، برداشت از حساب توسط فرد افتتاح‌کننده یا با ارائه حکم رشد امکان‌پذیر است. این دسته از متقاضیان می‌توانند شخصا یا از طریق ولی، قیم یا وصی انواع حساب به‌جز «حساب جاری با دسته‌چک» را افتتاح کنند.

افتتاح حساب برای مادران هم امکان‌پذیر شد

از این پس مادران هم اجازه خواهند داشت تا به نام فرزندان‌شان حساب بانکی باز کنند. همان‌طورکه می‌دانید این امکان فقط برای ولی و قیم قانونی (یعنی مرد) افراد زیر ۱۸ سال فراهم بود که با مصوبه دولت مادر می‌تواند به نام فرزند صغیر خود حساب‌های بانکی افتتاح کند.

در ضمن مانند سایر قوانین مربوط به این حساب‌ها، حق برداشت نیز تا رسیدن فرد به ۱۸ سال تمام، فقط با مادر خواهد بود.

جدول ۴۵۰۳: طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- میانه‌روی- تابلوی نقاشی زیبا اثر هنرمندانه اسماعیل آشتیانی ۲- شوخی- پایبند در دوستی- خواش‌های نفسانی ۳- توله‌سگ شکاری- از چهره‌های سرشناس سینمای کمدی جهان- حیرت‌زده ۴- در خود فرورفتن- زاده سگ و گرگ- نام مادر حضرت موسی(ع) ۵- از گران‌ترین خرماهای ایران- چاپلوس و متملق ۶- کلی زیبا- لاله‌الله گفتن- جوی خون ۷- رشته‌کوهی در مرکز اروپا- از گیاهان تک‌لبه‌ای- نقاش نامدار اسپانیایی ۸- سخن، گفتار- دلبری- شخصی که نویسنده، حوادث داستان را از زبان او نقل می‌کند ۹- نوعی موشک زیرآبی- مرطوب- بحث و گفت‌وگو ۱۰- محصول آب و صابون- توده عظیم یخ در نواحی قطبی- حزب موسولینی ۱۱- موافق- سرکش و باغی ۱۲- از رنگ‌های گرم- حقیقت و ذات چیزی- ماهی کنسروی ۱۳- از افعال اسنادی- گریزنده از روی ترس- مقرر حکومت مارشال پتن ۱۴- سزاوارتر- سلسله بنی‌امیه- رشته‌ای در شمشیربازی ۱۵- الماس زیبا که از جواهرات سلطنتی ایران است- معادل فارسی پاراکلاید

عمودی:

۱- از دل پرسوز برآید- خرماي بهبهان- نخستین شاه کیانی ۲- گرامی و محبوب- رشته‌هایی از پوست یا ساقه گیاه- ماهی تن ۳- آدم کج را می‌رود و می‌خورد- انتقال مایعات با تلمبه- شک و تردید ۴- برجستگی سفت روی انگشتان- زن همنشین- حرف انتخاب ۵- سبد نان اروپا لقب این کشور است- چهره و سیما ۶- درهم‌پیچیدن- تمایل- سرماخوردگی ۷- ویتنام قدیم-

می‌کند؛» بسیاری از کارکنان بانک‌ها مطابق قوانین قبل با مادران برخورد می‌کنند که معاون رئیس‌جمهور در این‌س مورد گفته بود: «افراد در صورت مواجهه با عدم اجرا به صورت موردی می‌توانند مطلب را با ذکر بانک مورد نظر گزارش کنند تا برای رفع مشکل اقدام شود».

این هم نوعی خشونت پنهان است؟

بسیاری از فعالان حقوقی به لایحه حفظ حمایت و کرامت زنان در برابر خشونت انتقاداتی دارند که بخشی از آن به نادیده‌گرفتن برخی از حقوق زنان در آن مربوط می‌شود. حتی برخی محدودیت‌ها مانند عدم دخل و تصرف مادر در حساب بانکی طفل را نوعی خشونت پنهان تحلیل می‌کنند. «شیما قوشه»، وکیل پایه‌یک دادگستری و فعال حقوق زنان هم در گفت‌وگو با «شرق» اشاره دارد؛ لایحه نسبت به این مورد، مثل خیلی از موارد دیگر که به آن پرداخته نشده سکوت کرده است. این وکیل در بخشی از صحبت‌هایش اضافه می‌کند: «در حال حاضر بچه زیر ۱۸ سال تحت ولایت پدرش محسوب می‌شود و مسائل مالی او با دخالت مستقیم پدر است، یعنی پدر می‌تواند حساب باز کند، از حساب آنها پول برداشت کند، به نام فرزند سند بزند و به‌طورکلی هر کار مالی دیگری انجام دهد. ولی اگر این کودک پدر نداشته باشد، دو حالت دارد یا پدر فوت شده یا مادر و پدر طلاق گرفته‌اند، در این صورت اگر پدر فوت شده باشد، باید برای بچه زیر ۱۸ سال قیم تعیین شده باشد که کارهای مالی کودک را انجام دهد، این قیم می‌تواند مادر یا بنا به مصلحت، فرد دیگر باشد، چون ولی دارد و اگر حتی ولی یا همان جد پدری هم نداشته باشد، مادر می‌تواند در تمام مسائل مالی فرزند تا سن رشد دخالت داشته باشد».

قوشه از نوع دیگر چنین چالشی می‌گوید: «حال اگر مادر و پدر از هم طلاق گرفته باشند، این باز بحث دیگری دارد. ما یک بحث حضانت داریم که آن را باید جدا از بحث حضانت و قیمومیت بدانیم. حضانت به معنی سرپرست و نگهداری است؛ بنابراین اگر زنی بعد از طلاق حضانت فرزندش را گرفته باشد، نباید در امور مالی هم دخالت کند، چون تمام این مسائل تا سن قانونی با پدر است. مگر آنکه حضانت را به‌صورت کامل گرفته باشد و وکالت‌نامه‌ای هم از پدر گرفته باشد تا بتواند در امور مالی فرزندش دخالت کند. اگر هم وکالت را نگرفته باشد، فقط امور سرپرستی بر عهده مادر خواهد بود. پس برای فرزندانی که پدرشان فوت شده، بنا به مصلحت دادگاه، قیم می‌تواند در خواست صدور حکم رشد کند که آن هم به مسائل مالی مربوط خواهد بود. برای این هم قاضی با بچه مصاحبه می‌کند تا متوجه شود آیا کودک قوه تمیز دارد، مسائل مالی را متوجه می‌شود، ارزش پول و بقیه مسائل را می‌داند یا نه؟ اگر حکم رشد صادر کرد بچه از قیمومیت مسائل مالی خارج می‌شود. در واقع ممکن است دادگاه برای یک بچه ۱۳ ساله حکم رشد دهد و آن بچه می‌تواند برای خودش حساب باز کند و کارهای مالی انجام دهد. اما اگر پدر به‌طور کل نباشد، باید اوال اثبات شود پدر نیست و بقیه مسائل مختلف و مادر حکم حضانت بچه از دادگاه بگیرد».

ایس‌وکیل در بخش دیگری از صحبت‌هایش اضافه می‌کند: «چنین چیزی در نوبت می‌رود، یعنی امور فوق‌العاده نیست که خارج از نوبت رسیدگی شود. امور حسبی و همان بحث تعیین قیم و حکم رشد و آن موارد که به بعد از فوت پدر مربوط است که معمولاً برای آنها حکم سریع‌تر انجام می‌شود. اما بقیه موارد که

برای فرد صاحب حساب فقط بعد از ۱۵ سال تمام یا با ارائه حکم رشد امکان‌پذیر خواهد بود. این دسته از متقاضیان فقط می‌توانند حساب قرض‌الحسنه در بانک‌ها افتتاح کنند.

افتتاح حساب زیر ۱۸ سال با حکم رشد

طبق بخش دیگری از بخش‌نامه بانک مرکزی، افراد زیر ۱۸ سال دارای حکم رشد نیز می‌توانند شخصا، برای افتتاح حساب بانکی خود اقدام کنند. در این نوع حساب‌ها امکان برداشت فقط توسط خود فرد (زیر ۱۸ سال) و با ارائه حکم رشد امکان‌پذیر است. این دسته از افراد می‌توانند بر اساس نوع نیاز خود، انواع حساب‌های سپرده مدت‌دار و قرض‌الحسنه را افتتاح کنند.

افتتاح حساب توسط غیر ولی و غیر قیم یا غیروصی

در این سبک از افتتاح حساب، مادر فرد زیر ۱۸ سال (که بر اساس قانون غیرقیم، غیروصی محسوب می‌شود) می‌تواند اقدام به افتتاح حساب کند که حساب نیز به نام خود فرد (زیر ۱۸ سال) خواهد بود. در این نوع حساب امکان برداشت حساب فقط با مادر (در صورت فوت مادر، بعد از ۱۸ سال توسط خود طفل) و نوع حساب از نوع حساب‌های قرض‌الحسنه است. همچنین سایر افراد غیرولی، غیرقیم و غیروصی (از جمله مادر) این امکان را دارند که برای فرد زیر ۱۸ سال و به نام خود آن فرد اقدام به افتتاح حساب کنند. امکان برداشت این حساب (سپرده کوتاه یا بلندمدت) با افتتاح‌کننده یا فرد دارای حکم رشد خواهد بود.

مدارک لازم برای افتتاح حساب زیر ۱۸ سال

همانند هر افتتاح حساب بانکی دیگری، به مدارک اصلی نیاز است

به دادگاه خانواده ربط دارد پروسه خودش را طی می‌کند. این را هم در نظر بگیرید که لایحه اساسا ارتباطی با این مسائل ندارد. ادعای لایحه این است: حمایت از زنان در برابر سوءرفتار که به نظر می‌رسد عزیزان حتی از کلمه خشونت هم نگران‌اند که به‌جای آن نوشته‌اند سوءرفتار. به هر حال کلیت لایحه خشونت علیه زنان است، این موضوعاتی که ما درباره‌اش صحبت می‌کنیم خشونت علیه زنان است، اما آنها این را خشونت نمی‌دانند و اساسا درباره آن صحبتی نکرده‌اند. در لایحه به صورت خیلی ناقص درباره مصادیق خیلی کمی از بحث خشونت علیه زنان صحبت شده. در راستای حقوق زنان، همیشه تلاش‌های زیادی شده. زنان از مشروطه تا الان همین کار را انجام می‌دهند. اولین قانون مدنی ما برای سال ۱۳۰۹ است. یک بار قوانین خانواده در سال‌های ۷۰ و یک بار هم در سال‌های ۸۳ تغییر کرد ولی اینها هم قوانین است که بارها درباره‌اش صحبت شده. وقتی قانون حمایت از خانواده در حال تصویب بود، بخشی از آن که عدول کرد، مثل ازدواج مجدد و ازدواج با فرزندخوانده، اینها چیزهایی بود که در قانون حمایت خانواده آمده بود که از آن عدول کرد. اما از آن طرف هم باید گوش شنوایی وجود داشته باشد تا این تغییرات اعمال شود».

بپذیریم زنان حقوق کمتری دارند

طبق قانون پدر و جد پدری تنها ولی طفل محسوب می‌شوند که همین در بسیاری موارد موجب محدودیت قانونی برای مادران است. «عبدالصمد خرم‌ساهی» وکیل پایه‌یک دادگستری و فعال حقوق بشری در گفت‌وگو با «شرق» به ابعاد این ماجرا می‌پردازد و می‌گوید: «بر اساس ماده ۸۱،۱۰ قانون مدنی و مفاد بعدی آن پدر و پدربزرگ ولی طفل محسوب می‌شوند و اگر پدر حضور داشته باشد، خود پدر در اموال طفل دخل و تصرف می‌کند. زمانی هم که پدر فوت می‌کند پدربزرگ به‌عنوان ولی قهری این کار را انجام می‌دهد. زمانی که شوهر فوت می‌کند و ولی قهری نباشد، سؤال این است که مادر می‌تواند دخل و تصرفی در اموال طفل داشته باشد؟ ۵۶ در این رابطه قانونی وضع شد که نحوه بازکردن حساب برای کودکان در آن تشریح شد. تبصره ماده واحده هم به مادران اجازه داد برای فرزندان خودشان حساب باز کنند و تا ۱۸سالگی هر زمان که خواستند از این حساب برداشت کنند. حتی در سال ۵۸قانونی آمد که در آن مقرر می‌شد قوانینی که مخالف مسائل در باب ولی و دخالت ولی در اموال طفل است، نسخ شود که نظر اداره حقوقی قوه قضائیه این بود که چنین قانونی خود معتبر است؛ بنابراین زنانی که همسرشان فوت کرده، طلاق گرفته یا ولی قهری ندارند، می‌توانند مستقلا برای فرزند خودشان حساب باز کنند و تا ۱۸ سالگی آن فرزند در اموال او دخل و تصرف کنند. در هر حال در قوانین ما به‌طورکلی برتری با مردان است و این هم ناشی از برخی مسائل است. از جمله در قانون مدنی که عنوان می‌کند پدر رئیس خانواده است و پاره‌ای از مسائل فقهی که در آن مردان به عنوان رئیس خانه قلمداد می‌شوند و در اغلب موارد- آن حقوقی که زنان انتظار دارند با برخی از قوانین در تضاد باشد؛ مثلا همین حقوق حمایتی زنان که تا ۱۰ تا ۱۲ سال بین قوه قضائیه و مجلس رد و بدل می‌شد. به هر حال باید بپذیریم بانوان هنوز محدودیت‌هایی دارند و در ارتباط با مسائلی که پیش می‌آید، حقوق مرد بیشتر بوده است که امیدواریم کم‌کم این تبعیض‌ها کمتر شود».

و البته مدارک اصلی ولی یا قیم قانونی، اصل و کپی شناسنامه و کارت ملی صاحب حساب، اصل و کپی شناسنامه و کارت ملی ولی یا قیم قانونی (+مدارکی که قیم‌بودن را اثبات کند)، پرکردن فرم‌های مربوط به افتتاح حساب توسط ولی یا قیم (همراه‌داشتن آدرس دقیق و کدپستی الزامی است)، [در موارد استثنائی که افتتاح‌کننده حساب سواد نداشته باشد] دو قطعه عکس.

حکم رشد چیست؟

حکم رشد یعنی فرد موردنظر اگرچه به بلوغ سنی و قانونی نرسیده ولی به بلوغ عقلی رسیده و به حدی توانایی دارد که می‌تواند به تنهایی از خدمات مالی بهره برد. البته این حکم رشد با گواهی رشد با شرایط خاصی و پس از انجام تحقیقات و جلب نظر کارشناسی صادر می‌شود. لازم است درخواست صدور گواهی رشد به دادگاه خانواده یا دفاتر خدمات قضائی محل اقامت درخواست‌کننده تحویل داده شود تا قاضی با توجه به تحقیقات میدانی و استشهادیه‌ای که جمع شده، امکان بلوغ فکری فرد را تأیید کند. بد نیست بدانید دادخواست صدور گواهی رشد دختر یا پسر با یکدیگر تفاوتی ندارد، ولی حکم رشد دختر کمتر از ۹ سال و پسر کمتر از ۱۵ سال صادر نخواهد شد!

مدارک لازم برای صدور حکم رشد زیر ۱۸ سال

مثل همه موارد، به شناسنامه و کارت ملی جدید نیاز است. باید فرم درخواست صدور حکم رشد کامل و با جزئیات پر شود و مدارکی که ادعای درخواست صدور حکم رشد را ثابت می‌کند، ضمیمه درخواست شود؛ مدارکی شبیه استشادهیه محلی و مواردی از این دست.

منظور از ۱۸سال چیست؟

قانون را با جشن تولد نباید اشتباه گرفت! هرجا در قانون از ۱۸ سال نام برده شده، منظور ۱۸ سال تمام (به سال شمسی) است. یعنی ۱۸ سال و یک روز به بعد می‌تواند حساب به نام خود داشته باشد و از همه خدمات بانکی بدون نیاز به ولی و قیم استفاده کند.

۶			۴		
		۴	۷	۲	
					۲
			۵		
				۹	
		۷	۸	۲	
۸					
				۵	۶
				۹	

۸		۷		۳	۲
				۶	۳
			۸		
			۶	۹	
۷					
			۸	۳	۱
			۵	۶	
			۴		
				۸	۹
			۴	۸	۳
			۷	۹	
۸				۹	

● سودوکو سخت ۳۴۹۹

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

● سودوکو ساده ۳۴۹۹

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عده‌های بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۶	۷	۱	۲	۱	۸	۳	۴	۵	
۲	۳	۱	۴	۵	۷	۱	۸		
۵	۸	۱	۳	۴	۷	۶	۹	۲	
۳	۹	۸	۱	۷	۳	۵	۲	۶	
۵	۶	۸	۷	۴	۱	۷	۹		
۱	۲	۷	۱	۶	۵	۴	۸	۳	
۸	۱	۵	۷	۳	۲	۱	۶	۴	
۱	۶	۴	۵	۸	۱	۲	۳	۷	
۷	۳	۲	۴	۱	۶	۸	۵	۱	

۶	۳	۸	۷	۱	۳	۹	۵	۴	
۹	۳	۷	۲	۴	۵	۸	۱	۶	
۱	۵	۶	۹	۸	۶	۳	۷	۲	
۲	۸	۱	۵	۳	۷	۶	۹		
۵	۶	۹	۸	۲	۷	۱	۳		
۷	۴	۳	۱	۶	۹	۲	۸	۵	
۳	۹	۶	۷	۱	۵	۲	۸		
۸	۱	۵	۹	۲	۴	۳	۷		
۴	۷	۲	۳	۵	۸	۱	۹	۶	

● حل جدول ۴۵۰۲

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	د	ش	ل	د	ف	ب	خ	ت	ب	ط	ع	ی	ا	ن
۲	ا	م	ی	د	ل	ک	ل	ر	ز	ا	ن	ک	ب	ک
۳	ی	ا	ک	ا	ف	ل	ب	ی	ب	ی	ک	ب	ک	ک
۴	ع	ر	ف	ا	ی	ت	ی	د	م	ی	د	م	ی	ی
۵	خ	ی	ش	ا	ف	ب	ر	د	ا	ه	ن	د	ن	د
۶	ا	خ	ت	ا	ع	ا	م	ن	ق	م	ق	م	ق	م
۷	ت	و	د	ا	ر	ج	ی	ب	ی	ش	د	ا	د	ا
۸	م	ل	و	س	ی	ع	ا	م	ل	ک	ب	ک	ن	ی
۹	د	ن	و	د	ا	ر	د	ا	د	ا	م	د	ا	ن
۱۰	ک	ر	ی	د	ر	ت	ی	ر	ا	ه	ن	د	ا	ن
۱۱	ج	ا	ی	م	ا	م	ا	م	ا	ب	ب	ر	ر	ر
۱۲	م	ر	ز	ا	ن	ق	م	ق	م	ق	م	ق	م	ق
۱۳	ا	ن	ق	م	ق	م	ق	م	ق	م	ق	م	ق	م
۱۴	ع	ر	ی	ا	ن	ق	م	ق	م	ق	م	ق	م	ق
۱۵	ت	ر	و	ی	ج	ا	ب	ر	و	ی	ج	ا	ب	ر